

تحول در نظام پولی و مالی نقطه اهرمی تحقق اقتصاد مقاومتی

دکتر محمد جواد ایروانی

بهمن ماه 1393

چکیده :

نقطه اهرمی بنا بر تعبیر پیترسنگه نقاطی هستند که تمرکز بر آنها نتایج بسیاری خواهد داشت. بر همین اساس نگارنده معتقد است نظام تأمین مالی یک نقطه اهرمی در اقتصاد مقاومتی است و نیازمند توجه اساسی و تمرکز راهبردی است. حرکت در مسیر اقتصاد مقاومتی مستلزم نگاه عالمانه و دقیق به روندهای گذشته و موجود و نتایج حاصل از آن است تا بر آن اساس با توجه به اهداف اساسی اقتصاد مقاومتی آن روندها مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد. روند گذشته و موجود تأمین مالی فعالیت‌های مختلف در ایران، نقطه تمرکز و توجه تأمین مالی، نقش تأمین مالی و سازوکارها و ابزارهای آن در پیشرفت اقتصادی کشور تاکنون نتایجی را به وجود آورده است که مطلوب نمی‌باشد. حال که اقتصاد مقاومتی با ویژگی‌های مردمی مولد، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، پیشرو، درون‌زا و برون‌گرا و نیازمند روحیه‌ی جهادی و حماسی به عنوان یک مبنای حرکتی جدید طراحی شده است باید روندها به این سو بازتنظیم شوند و با عنایت به ارتباط مستقیم بندهای 2، 9، 10، 11، 18 و 19 با تأمین مالی و همچنین زیرساخت بودن تأمین مالی در تمامی بندهای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نگاه به نقش و جایگاه آن در تحقق اقتصاد مقاومتی ضرورتی اساسی دارد و اصلاح روندها به این سو بسیار مهم است.

واژگان کلیدی : اقتصاد مقاومتی، تأمین مالی، تأمین مالی خرد، صندوق‌های خطرپذیر، اقتصاد دانش‌بنیان،

کارآفرینی

بدون تأمین مالی کافی کسب و کارهای نوپا به مخاطره می‌افتاد و کمبود سرمایه موجب بسیاری از شکست‌ها در کسب و کارهای جدید تلقی می‌شود [1] تأکید سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بر مردمی کردن اقتصاد، تکمیل زنجیره ارزش و توسعه اقتصاد دانش‌بنیان نیازمند سازوکارهای متناسبی برای تأمین مالی است مردمی کردن اقتصاد به ویژه طبقات محروم و متوسط به معنای آن است که حرکت به سمت تأمین مالی خرد یک استلزام راهبردی است و از سویی دیگر فعالیتهای دانش‌بنیان که به طور عمده بر خلاقیت و نوآوری مبتنی است نیازمند تأمین مالی خطرپذیر است. بنا بر این اصلاح نظام پولی و مالی کشور به سمت و سوی تأمین مالی بخش واقعی اقتصاد یک ضرورت جدی است. با عنایت به اینکه هدف اقتصاد مقاومتی تقویت ساخت درونی قدرت در حوزه اقتصاد است و پیشرفت اقتصادی را مطالبه می‌کند لذا این امر مستلزم حمایت از بخش واقعی اقتصاد می‌باشد که تولید ثروت می‌کند و بنیهی اقتصادی کشور را تقویت می‌نماید بدیهی است اقتصادی که ساخت درونی آن قدرتمند باشد می‌تواند تاب‌آوری بیشتری داشته باشد. اقتصاد مقاومتی دربرگیرنده مجموعه‌ای از سیاست‌های ایجابی است که بر خلاف برنامه‌های اقتصاد ریاضتی که به طور عمده سلبی هستند بر پیشرفت و توانمندسازی تأکید دارد و تاب‌آوری و آسیب‌ناپذیری اقتصاد نتایج تبعی این توانمندسازی هستند و در این مسیر نظام پولی و مالی کشور رسالتی تاریخی را باید برعهده گیرد و ابزارها و سیاست‌های خود را به گونه‌ای طراحی نماید که بتواند از توانمندسازی اقتصادی مردم به ویژه طبقات کم‌درآمد و متوسط و فعالیتهای اقتصادی دانش‌بنیان و در کل بخش واقعی اقتصاد حمایت نماید و تأمین مالی آنها را برعهده بگیرد.

مروری بر تجارب جهانی

سازوکارهای تأمین مالی برای فعالیتهای کارآفرینانه به انواع مختلفی تقسیم می‌شود در یک مطالعه این سازوکارها در 6 گروه دسته‌بندی شده‌اند: [2]

1- اعتبار شخصی: افراد خود ثروتمند هستند و منابع مالی موردنیاز برای طرح‌های کارآفرینانه

خود را تأمین می‌نمایند.

2- فرشتگان کسب و کار

3- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

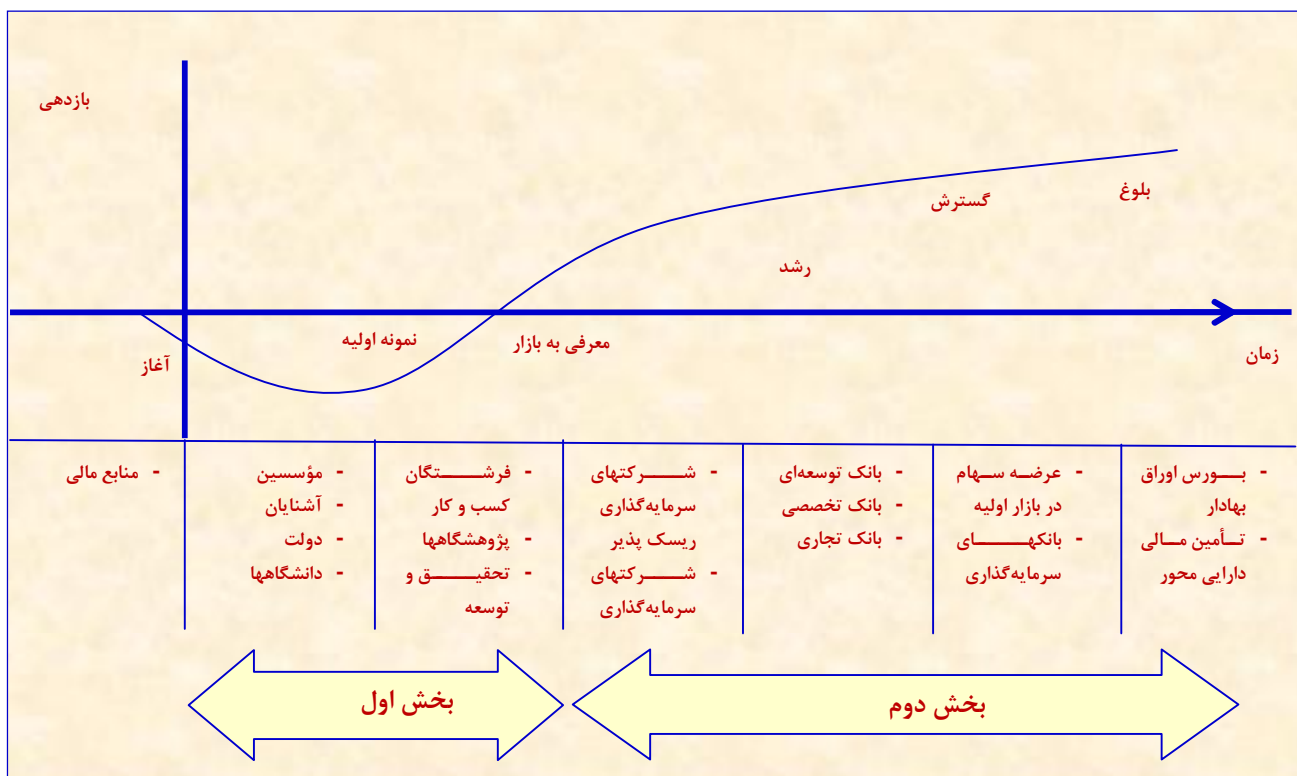
4- کمک‌های دولتی

5- مؤسسات مالی

6- سرمایه پرمخاطره خصوصی

فرشتگان کسب و کار افرادی هستند که سرمایه‌ی اولیه‌ی شرکتهای پرمخاطره و تازه تأسیس را فراهم می‌کنند. ناکارآمدی در تأمین مالی شرکتهای نوپا از عمده دلایل شکست آنها بوده است. [3] اگر به چرخه‌ی ایده تا محصول توجه نماییم نهادهای مختلفی می‌توانند در تأمین مالی شرکتهای دانش‌بنیان نقش‌آفرینی کنند.

شکل زیر نشان‌دهنده‌ی این مراحل و نهادهای نقش‌آفرین است. [4]

شکل 1- مراحل مختلف رشد ایده تا محصول و نهادهای تأمین‌کننده مالی

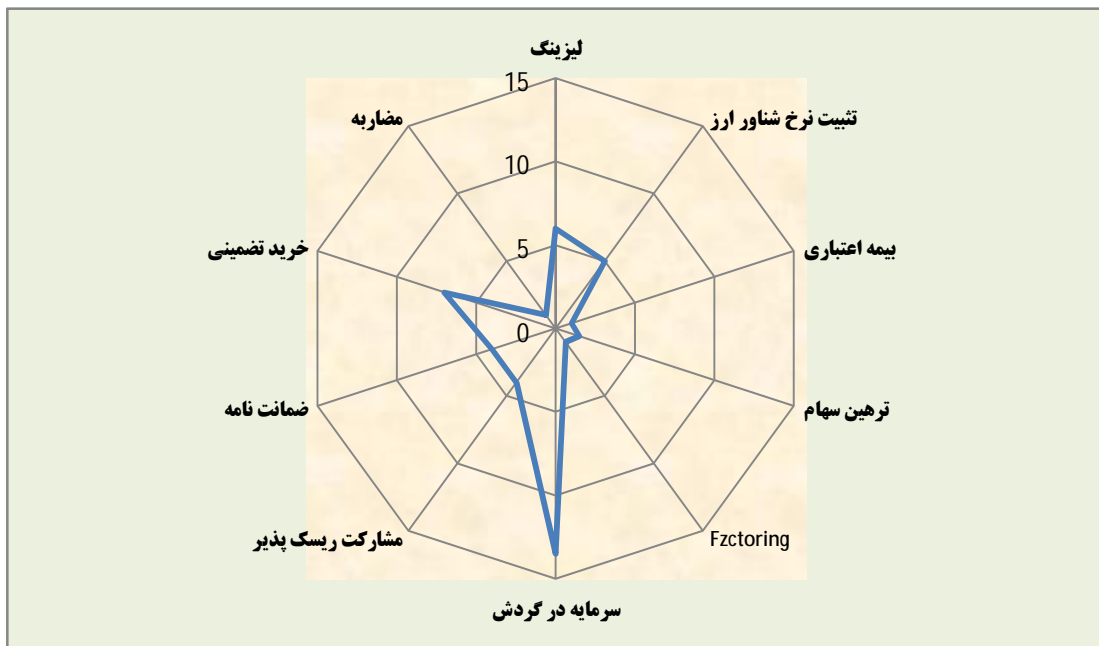
آنچه در شکل فوق آمده است روندهای جاری و موجود است حال آنکه در جامعه‌ی ایرانی و به منظور تحقق سیاستهای اقتصاد مقاومتی نیاز است تغییراتی در این روند به وجود آید و صندوقهای خطرپذیر وارد مراحل قبلی و در حوزه ایده شوند در این میان صندوقهای وقفی سازوکاری نوین و توانمند خواهند بود.

در مطالعه‌ای [5] انواع خدمات مالی قابل ارائه به شرکتهای دانش‌بنیان ارائه شده است که در جدول زیر مشاهده می‌شوند.

جدول 1- انواع خدمات مالی قابل ارائه به شرکتهای دانش‌بنیان

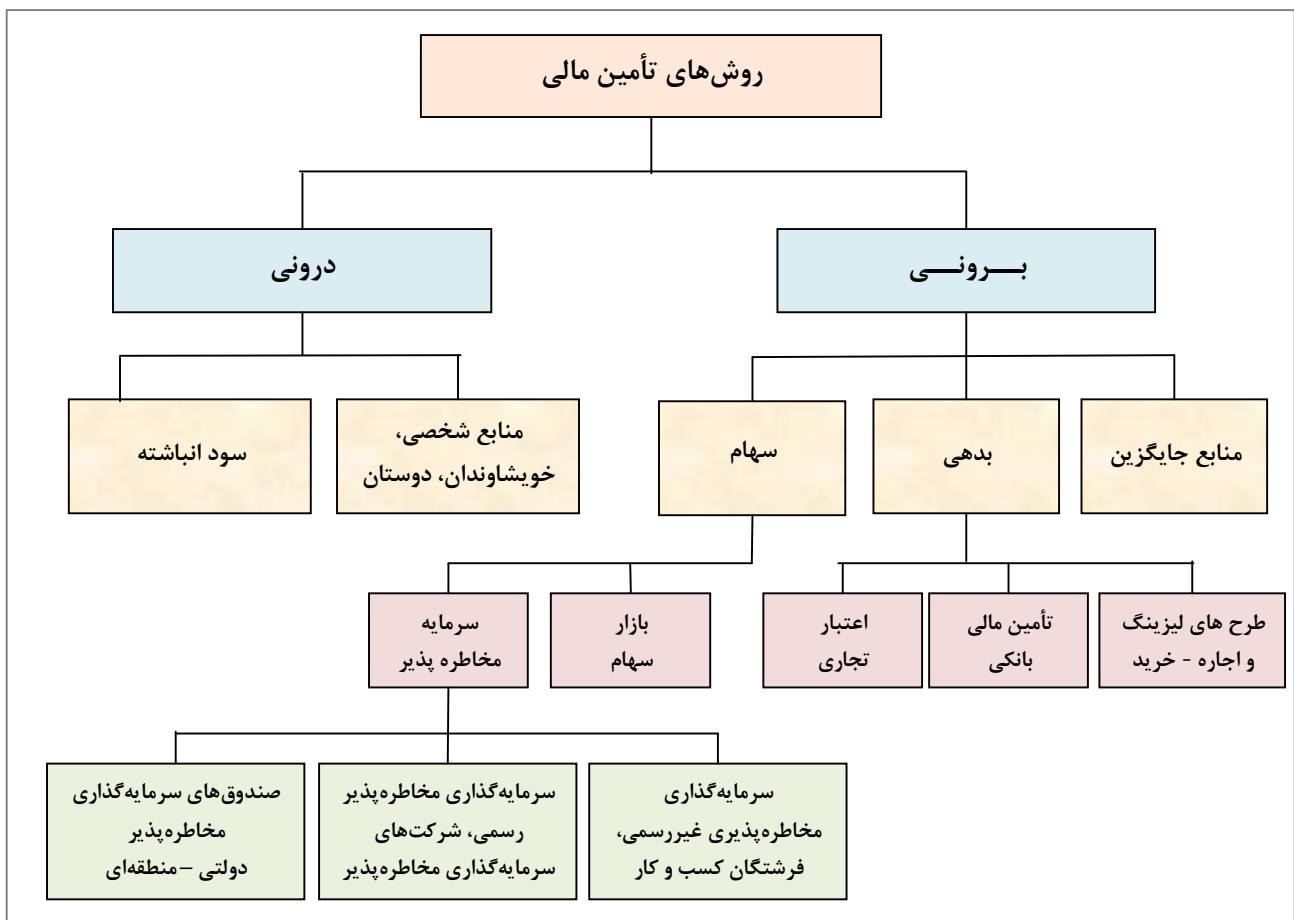
عنوان خدمت	شرح خدمت
لیزینگ (اجاره به شرط تملیک)	حق استفاده از دارایی برای مدت معینی به اجاره‌گیرنده (مستأجر) واگذار و در پایان مدت قرارداد نیز مالکیت و دارایی به اجاره‌گیرنده منتقل می‌شود.
مضاربه	یکی از طرفین (مالک) عهده‌دار تأمین سرمایه (نقدی) می‌گردد، با قید اینکه طرف دیگر (عامل) با آن تجارت کرده و در سود حاصله هر دو طرف شریک باشند.
خودتضمینی (سلف)	پیش‌خرید نقدی محصولات تولیدی به قیمت معین
ضمانتنامه (حسن انجام کار، شرکت در مناقصه)	صادرکننده ضمانتنامه (مؤسسات مالی دارای مجوز از مراجع ذیصلاح) متعهد می‌گردد تا در صورت درخواست ذینفع، مبلغ مندرج در ضمانتنامه را به وی پرداخت نماید. در قبال صدور ضمانتنامه، کارآفرینان می‌بایست بسته به تاعتبار خود نزد نهاد صادرکننده ضمانتنامه، وثیقه‌های مورد انتظار را به نفع صادرکننده ضمانتنامه تودیع نمایند.
مشارکت ریسک‌پذیر	ارزش ریالی دانش فنی طرح محاسبه، سرمایه‌گذاری انجام شده و تیم کارآفرین و صندوق، به نسبت سهم‌الشرکه در سود و زیان حاصل از طرح شریک می‌گردند.
سرمایه در گردش	ارائه تسهیلات مالی جهت خرید و تهیه مواد اولیه، قطعات، لوازم یدکی و ...
Factoring	وصول حساب‌های دریافتنی شامل اسناد و مطالبات واگذار شده است که در قبال وصول آنها درصدی از این مبلغ وصولی به عنوان کارمزد نصیب مؤسسات عامل (صندوق‌ها، ...) می‌شود.
ترهین سهام	ارزش‌گذاری سهام و قرار دادن آن در رهن دیگری به عنوان وثیقه
بیمه اعتباری	ریسک عدم بازپرداخت تسهیلات مالی ارائه شده توسط بنگاه‌های اقتصادی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری که از ناحیه مشتریان ایجاد شود را تحت پوشش بیمه قرار می‌دهد.
تثبیت نرخ شناور ارز	تضمین ضرر و زیان وارده به شرکت به دلیل نوسان نرخ ارز در قبال دریافت درصدی از مبلغ مورد معامله.

این خدمات از منظر کارشناسان تجاری‌سازی فناوریها مورد بررسی و امتیازدهی قرار گرفته‌اند که نتایج آن در شکل زیر ملاحظه می‌شود. [5]

شکل 2- اولویت بندی خدمات از دیدگاه کارشناسان تجاری سازی فناوری نانو

در یک دسته بندی کلی از روش های مختلف تأمین مالی که براساس تلفیق نگاه صاحب نظران مختلف ارائه شده است نموداری تدوین گردیده که تمامی این روش ها را نشان می دهد. [6]

شکل 3- منابع تأمین مالی شرکت های دانش بنیانی از دیدگاه دیکینز و فریل (2003)

با عنایت به تعریفی که از شرکتهای دانش‌بنیان مبنی بر : شرکتهای دانش‌بنیان، شرکتهای خصوصی یا تعاونی‌اند که به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش‌محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری و تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه در حوزه فناوری و با ارزش افزوده تشکیل می‌گردد [7] در می‌یابیم این شرکتها در کل در حوزه‌هایی وارد می‌شوند هر چند مخاطره سرمایه‌گذاری در آنها وجود دارد ولیکن به علت مبتنی بودن بر علم و نوآوری حوزه‌های جدیدی از نیاز انسانها را پوشش می‌دهند فلذا از احتمال سودآوری بالایی در مراحل بلوغ برخوردارند بر همین اساس تشویق نظام تأمین مالی کشور برای حرکت به سوی تأمین مالی این نوع فعالیتها در بلندمدت سودی سه جانبه را فراهم خواهد کرد. هم منافع بلندمدت نظام تأمین مالی را تضمین می‌کند هم سود کارآفرینان فعال در عرصه فعالیتهای دانش‌بنیان تأمین می‌شود و هم کشور از نتایج این رونق برخوردار خواهد گردید.

مؤلفه‌ها و مضامین اصلی اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی به عنوان یک مکتب جدید اقتصادی از مؤلفه‌ها و مضامین برخوردار است که این جامعیت و رشدیافتگی در سایر مکاتب یا رویکردهای اقتصادی دیده نمی‌شود. اقتصاد مقاومتی با هدف تقویت ساخت درونی قدرت این مضامین را مورد توجه قرار داده است. ساخت **Constrct** در بر گیرنده مفهوم و معنایی است که از اجزای پیکره قدرت مطرح می‌شود.

بدیهی است توانمند شدن و استحکام ساخت درونی قدرت تاب‌آوری را افزایش داده و آسیب‌پذیری را کاهش می‌دهد این نتایج نه به عنوان نتایج اولیه (**output**) بلکه به عنوان پیامد و نتایج ثانویه (**outcome**) استحکام ساخت درونی قدرت به وجود می‌آیند این مؤلفه‌ها که در مجموعه و در تعامل با هم پیکره واحد اقتصاد مقاومتی را پدید می‌آورند عبارتند از:

1- عدالت : عدالت در سه بعد عدالت توزیعی، عدالت مراوده‌ای و عدالت رویه‌ای مورد توجه صاحب‌نظران قرار گرفته است.

آنچه در منظر اقتصادی همواره مورد توجه بوده است عدالت توزیعی است حال آنکه باید توجه داشت، عدالت رویه‌ای نیز از اهمیت بسیاری برخوردار است چرا که بدون وجود آن عدالت توزیعی

نیز استمرار و کارآمدی نخواهد داشت. قواعد بازی اقتصادی رویه‌هایی هستند که رعایت عادلانه آن موضوع عدالت رویه‌ای در اقتصاد مقاومتی است و عدالت توزیعی نیز با رویکرد ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط در اقتصاد مطرح است بر همین اساس تسهیل همکاری‌های جمعی مورد توجه قرار گرفته است و از این طریق است که عدالت به معنای واقعی آن استقرار می‌یابد.

2- مشارکت حداکثری آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی:

رویکردهای اقتصادی مختلف در خصوص نقش مردم در اقتصاد آرای متفاوتی دارند ولیکن در اقتصاد مقاومتی برآمده از اصل 43 قانون اساسی فراهم کردن زمینه کار و فعالیت اقتصادی برای کسانی که توانایی لازم را دارند هدف‌گذاری شده است. این مؤلفه بیانگر نقش مولد و فعال برای مردم است و با رویکرد اسلام به نقش مردم در اقتصاد که آنها را تولیدکننده و فعال می‌خواهد انطباق کامل دارد.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
وزارت صنایع، وزارت جهادکشاورزی وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و... سیاستهای تولیدی / تجاری	وزارت اقتصاد دولت مالی: ارز - مالیات	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت سیاست های پولی	سیاستها دستگاهها مؤلفه ها / مضامین
۱- تسهیل کسب و کار کوچک و متوسط، برنامه ریزی و حمایت توسط دولت	بازار سرمایه مستعد مشارکتها به ویژه	نأمین مالی در سیستم بانکی اصلاح شود	مشارکت حداکثری آحاد جامعه در فعالیت های اقتصادی
۲- تعاونیهای سهامی عام ۳- تسهیل تأسیس شرکت های اقتصادی - اجتماعی	و سرمایه ای اندک	شرکت های کوچک و متوسط	عدالت: ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم درآمد و متوسط
۴- تعاونیهای فراگیر ملی ۵- انواع تعاونیها ۶- سهام عدالت			تسهیل همکاری های اقتصادی جمعی

3- اقتصاد دانش‌بنیان:

در اقتصاد مقاومتی، به اقتصاد دانش‌بنیان توجه ویژه‌ای شده است. اقتصادی که محصول پر کردن شکاف بین علم، فناوری و ثروت است. ایده‌های خلاقانه، جمعیت جوان تحصیلکرده، زیرساخت‌های موجود در کشور همگی این زمینه را برای حرکت به سوی اقتصاد دانش‌بنیان فراهم کرده‌اند.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی			
وزارت صنایع، وزارت جهادکشاورزی وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و... سیاست‌های تولیدی / تجاری	وزارت اقتصاد دولت مالی: ارز - مائبات	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت سیاست‌های پولی	سیاست‌ها دستگاه‌ها مؤلفه‌ها / مضامین
۱- توسعه پارک‌های علمی و فن آوری ۲- توسعه شرکت‌های دانش بنیان	۱- توسعه پارک‌های علمی و فن آوری ۲- توسعه شرکت‌های دانش بنیان	۱- سیاست‌های پولی در خدمت نوآوریها ۲- تسهیلات خرد	اقتصاد دانش بنیان و رشد پویا
۳- افزایش سهم تولید و صادرات موفقیت تحقق محصولات دانش بنیان	۳- افزایش سهم تولید و صادرات موفقیت تحقق محصولات دانش بنیان		
	اقتصاد دانش بنیان		

4- درون‌زایی، تولیدگرایی و توجه به بخش واقعی اقتصاد:

در اقتصاد مقاومتی بر تبدیل کردن منابع و ظرفیتهای داخلی به قابلیت‌ها و تواناییها تأکید می‌شود. کشور دارای منابع فراوانی در جنبه‌های مختلف است. در بعد جمعیتی، منابع و معادن، اقلیم، موقعیت جغرافیایی راهبردی، قرار گرفتن در مسیر شاهراههای تجاری جهان و... همه منابع و ظرفیتهایی هستند که توجه به آنها به شکل صحیح می‌تواند آنها را به قابلیت‌ها و توانایی‌ها تبدیل کند که محصول آن تواناییها تقویت مزیت‌های نسبی کشور خواهد بود و این در پرتو توجه به بخش واقعی اقتصاد از منظرهای مختلف پولی، مالی و تجاری امکان‌پذیر است.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
سیاستهای تولیدی / تجاری وزارت صنایع، وزارت جهادکشاورزی وزارت رفاه و تعاون اجتماعی ...	وزارت اقتصاد دولت	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت	سیاستها دستگاهها مؤلفه ها / مضامین
سیاستهای تولیدی / تجاری	مالی: ارز - مالیات	سیاست های بولی	مؤلفه ها / مضامین
۱- برنامه ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی منطقه ای و بین المللی (و نه صرفاً نیاز داخلی) ۲- تکمیل زنجیره ارزش توليدات در کل محصولات ۳- سهم بری عادلانه عوامل تولید از زنجیره تولید تا مصرف (اصلاح ساختار توزیع - شفافیت و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری) توسعه تجارت الکترونیک، رفع انحصارات توزیعی ۴- جلوگیری از واردات غیر ضرور و رصد نخلقات مستمر در این مورد در کلیه سطوح همراه با رصد انحصارات در این حوزه ۵- فعال کردن تمامی صندوقهای حمایتی تولیدی	۱- حمایت همه جانبه از بازار بورس و کنترس ابزارهای تأمین مالی در بازار سرمایه ۲- جلوگیری از حاکمیت سفته بازی با تأسیس صندوق ریالی تثبیت بازار سرمایه ۳- نهادی کردن مالیات بر ارزش افزوده (حمایت از بخش واقعی) ۴- تحول در مالیه دولتی ایران از طریق: الف - کاهش سریع انکاء به نفت با تأسیس صندوق حاکمیتی نئیت ب - تقویت و ارتقاء اثرگذاری صندوق توسعه ملی با تأسیس بانکهای سرمایه گذاری استانی ج- تناسب سازی هزینه های جاری با مالیاتها د- رونق د روشهای کونکون PPP شراکت بخش دولتی و غیر دولتی در اجرای طرح های عمرانی عمده هـ - تحقق بودجه ریزی عملیاتی در هزینه های جاری و - جهت گیری سرمایه گذاری خارجی بر نوع مستقیم آن FDI	۱- تولیدمحور شدن ساختار تسهیلات بانکی ۲- اولویت به سرمایه گذاری در تأمین مالی ۳- صندوق ثبات ارزی	درون زائی، تولیدگرایی و توجه به بخش واقعی اقتصاد

5- واکنش هوشمند و فعال در برابر تحریمها و فشارها:

این مؤلفه از اقتصاد مقاومتی در برگیرنده سیاستهای دقیقی در حوزههای مختلف است که در اثر اجرای صحیح آنها تاب آوری اقتصادی افزایش می یابد و آسیب پذیری آن از تحریمها کاهش می یابد. این به آن معنا است که اقتصاد ایران اسلامی در معرض دشمنیها و تهاجمهای اقتصادی خواهد بود و تحریم با شکل های مختلف و به بهانه های مختلف ادامه خواهد داشت لذا تا رسیدن به یک جایگاه اقتصادی که بر اثر استحکام ساخت درونی قدرت هر گونه دشمنی و تحریم با اقتصاد ایران بی ثمر گردد باید با استفاده از هوشمندی لازم واکنش فعال داشت و منفعلانه عمل نکرد.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
وزارت صنایع، وزارت جهاد کشاورزی وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و... سیاستهای تولیدی / تجاری	وزارت اقتصاد دولت مالی: ارز - مالیات	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت سیاست های پولی	سیاستها دستگاهها مؤلفه ها / مضامین
چابگی و انعطاف ساختارها و داشتن سناریوهای گوناگون توسط دستگاهها در شرایط متصوره محدودیت - معاملات تاخت	۱- تأمین مالی و ابزارهای متناسب با شرایط	۱- مدیریت منابع و انضباط پولی ۲- تنوع بخشی ظرفیت سازی های بین - انضباط مالی	استحکام درونی و مقاوم سازی در مقابل فشارها (واکنش هوشمند و فعال در برابر تحریمها و فشارها)
		روابط پولی و دوجانبه و باز آرایش پیوندهای پولی	

6- مدیریت و اصلاح مصرف و افزایش بهره‌وری:

جهت گیری اقتصاد مقاومتی بر مدیریت بهینه منابع است به گونه‌ای که با هدف ارتقای بهره‌وری منابع به شکلی صحیح مورد استفاده قرار گیرند فقدان یک تصویر واقعی از وضعیت بهره‌وری در ایران موجب طرح نظرانی شده است که عدم اتکای آنها با مبانی علمی، استنادپذیری و اعتبار آنها را دچار خدشه می‌سازد در این مسیر اقتصاد مقاومتی یک توجه ویژه‌ای را دارد و بر همان اساس اصلاح الگوی مصرف را هدفگیری کرده است این موضوع در گذشته از سوی مقام معظم رهبری مورد توجه جدی قرار گرفته و علاوه بر نامگذاری یک سال با این عنوان، سیاستهای کلی اصلاح الگوی مصرف را نیز ابلاغ فرمودند اهتمام در اجرای آن سیاستها یک راهکار اساسی در نیل به اهداف اقتصاد مقاومتی است.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
وزارت صنایع، وزارت جهاد کشاورزی وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و ...	وزارت اقتصاد دولت	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت	سیاستها دستگاهها
سیاستهای تولیدی / تجاری	مالی: ارز - مالیات	سیاست های پولی	مؤلفه ها / مضامین
طراحی و اجرا و حمایت عملی	اصلاح هدفمندی	اولویت تأمین	مدیریت و
از طرح های اصلاح بهره وری	و جامعیت آن و از	مالی برای اصلاح	اصلاح مصرف
	جلب گیری از	تولید به سوی	و افزایش بهره
	شوگ درمانی	بهره وری	وری
		- بودجه ریزی	
		عملیاتی در بخش	
		دولت	

7- خوداتکایی در تأمین نیازهای اساسی جامعه:

خوداتکایی در تأمین نیازهای اساسی جامعه مستلزم رونق فعالیتهای اقتصادی و تولیدی در حوزه نیازهای اساسی است این نیازها که به طور عمده در نیازهای غذایی و دارویی مطرح می شوند دارای یک زنجیره ارزش افزای طولانی هستند که فعال کردن آنها برای رسیدن به خوداتکایی نیازمند یک برنامه منسجم در حوزه سیاستهای پولی، مالی و تجاری است و علی الاصول کشور با توجه به زیرساختهای موجود در این زمینه از مزیت بسیار برجسته ای برخوردار است و می تواند علاوه بر تأمین نیازهای اساسی جامعه، پیوندهای حیاتی با سایر کشورها در این زمینه برقرار سازد.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
وزارت صنایع، وزارت جهادکشاورزی وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و... سیاستهای تولیدی / تجاری	وزارت اقتصاد دولت مالی: ارز - مالیات	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت سیاست های پولی	سیاستها دستگاهها مؤلفه ها / مضامین
تعریف برنامه های خودکفائی در تولیدات استراتژیک توسط دستگاههای مربوطه و رعایت سایر بخش ها		تأمین مالی فعالیتهای اولویت دار و مزیت دار و با خلق مزیت	خودکفائی در تأمین نیازهای اساسی جامعه غذائی - بهداشت داروئی و ذخایر راهبردی

8- برون گرایی، تجدید آرایش در روابط اقتصادی و مبادلات بین المللی:

علیرغم اعتقاد برخی که کشور را ناتوان در رقابت جهانی می دانند واقعیت آن است که کشور در حوزه های مختلف حتی در شرایط کنونی قدرت رقابت با دیگران را دارد و ظرفیت های بالقوه فراوان دیگری نیز وجود دارد که می توان با سیاستگذاری و مدیریت صحیح آن ظرفیت ها را به قابلیت و توانمندی تبدیل کرد. کم توجهی به این ظرفیتها و راحت بودن واردات برخی را دچار این باور کرده است که کشور فاقد توانمندی است. برون گرایی حلقه ی مکمل درون زایی است و اقتصاد مقاومتی را به حرکت در سطح استانداردهای جهانی هدایت می کند. آنچه در اقتصاد مقاومتی مورد نظر است توانمندی تولید در طراز جهانی است.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
سازمانها / نهادهای متناهی	سیاست های بومی	عوامل: ارز - مالیات	وزارت اقتصاد دولت
سیاستها / دستاویزها	سیاست های بانکی وزارت اقتصاد دولت	وزارت صایع، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و...	سیاستهای تولیدی / تجاری
<p>برون گرایی: تجدید آرایش در روابط اقتصادی و مبادلات بین المللی</p> <p>۱- اولویت تسهیلات به صادرات کالاها و خدمات با تأکید بر کشورهای منطقه</p> <p>۲- برقراری روابط دوجانبه و چندجانبه بسیاری در سیستم دریافت و پرداختها</p>	<p>نامین مالی صادرات کالاها و خدمات با تأکید بر کشورهای منطقه</p> <p>- عضویت در بانک سرمایه گذاری و زیربنایی آسیا</p> <p>- تحرک عضویت در بانک بریکس</p>	<p>۱- قراردادهای بلندمدت انرژی</p> <p>۲- تشکیل کمیسیونهای راهبردی اقتصادی با کشورهای و اتحادیه ها</p> <p>۳- تأسیس اتحادیه های منطقه مانند (ایران، عراق، سوریه، لبنان، یمن و ترکیه)</p> <p>۴- برنامه ریزی تولید ملی و متناسب با نیازهای بازارهای مقصود صادراتی شکل دهی بازارهای جدید نبات سیاستهای در مقررات صادراتی</p> <p>۵- توسعه گردشگری بویژه اسلامی - پیشنهاد</p> <p>۶- توسعه نقش مناطق آزاد</p> <p>۷- ترانزیت انرژی و کالا در محورهای شمال جنوب و شرق و غرب</p> <p>۸- IT بر پایه دانش بومی</p> <p>۹- استفاده از ظرفیت نهضت عدم تعهد - تأسیس دبیرخانه دائمی در تهران</p> <p>۱۰- عضویت کامل در شانگهای</p> <p>۱۱- عضویت ناظر در Brics</p>	<p>۱- قراردادهای بلندمدت انرژی</p> <p>۲- تشکیل کمیسیونهای راهبردی اقتصادی با کشورهای و اتحادیه ها</p> <p>۳- تأسیس اتحادیه های منطقه مانند (ایران، عراق، سوریه، لبنان، یمن و ترکیه)</p> <p>۴- برنامه ریزی تولید ملی و متناسب با نیازهای بازارهای مقصود صادراتی شکل دهی بازارهای جدید نبات سیاستهای در مقررات صادراتی</p> <p>۵- توسعه گردشگری بویژه اسلامی - پیشنهاد</p> <p>۶- توسعه نقش مناطق آزاد</p> <p>۷- ترانزیت انرژی و کالا در محورهای شمال جنوب و شرق و غرب</p> <p>۸- IT بر پایه دانش بومی</p> <p>۹- استفاده از ظرفیت نهضت عدم تعهد - تأسیس دبیرخانه دائمی در تهران</p> <p>۱۰- عضویت کامل در شانگهای</p> <p>۱۱- عضویت ناظر در Brics</p>

9- سلامت و امنیت اقتصادی:

اقتصاد مقاومتی به زیرساخت اساسی پیشرفت اقتصادی که همان امنیت اقتصادی است توجه ویژه ای دارد و در حوزه سلامت اقتصادی نیز این پیام را می دهد که؛ علیرغم برخی گفتمانهای غلط که درصدی از خطا و فساد را ویژگی پیشرفت و هزینه آن می پندارند، پیشرفت توأم با سلامت را هدف گیری کرده است.

نقشه راه (عوامل حیاتی موفقیت و نقش آفرینان راهبردی) تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی			
وزارت صنایع، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت رفاه و تعاون اجتماعی و...	وزارت اقتصاد دولت	سیستم بانکی وزارت اقتصاد دولت	سیاستها دستگاهها
سیاستهای تولیدی / تجاری	مالی: ارز - مالیات	سیاست های پولی	مؤلفه ها / مضامین
شفاف سازی در املاک و فعالیتهای اقتصادی: ۱- تسریع و تکمیل کاداستر ۲- تجزیه پانگاههای داده های گوناگون ۳- بهبود فضای کسب و کار ۴- شفافیت اطلاعات اقتصادی بمنظور جلوگیری از انحصار و تخصیص رانت و مجوزهای پلانی	۱- تحقق کامل مالیات بر ارزش افزوده	۱- ربه بندی اعتباری مشتریان بانکها برای جلوگیری از پدیده معوقات ۲- اجرای کامل قانون عملیات بانکی بدون ربا	سلامت و امنیت اقتصاد

نقشه راه اقتصاد مقاومتی

مرور اجمالی این ابعاد و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی با این هدف صورت گرفت که در ذیل هر یک از آنها بتوانیم نقش آفرینان اصلی و سیاست‌های پولی، مالی، تولیدی و تجاری را شناسایی نماییم.

در یک نگاه اجمالی به ابعاد اقتصاد مقاومتی دریافتیم در تمامی این حوزه‌ها، تأمین مالی یک نقش اهرمی دارد و عامل حیاتی موفقیت در روند تحقق اقتصاد مقاومتی است. در مسیر تأمین مالی انواع روش‌های تأمین مالی بایستی مورد توجه قرار گیرند و تنوع در روش‌ها و کثرت‌گرایی در سازوکارهای تأمین مالی لازمه حرکت در مسیر تحقق اقتصاد مقاومتی است ولیکن در حوزه‌هایی نوع خاصی از تأمین مالی انطباق بیشتری دارد و کارآمدی بیشتری از آن انتظار می‌روند.

برای مردمی کردن اقتصاد حرکت به سمت تأمین مالی خرد ضرورت دارد مردم به ویژه طبقات کم‌درآمد و متوسط علاوه بر نیاز به تأمین مالی خرد باید بتوانند توانایی‌هایشان را در قالب همکاری‌های جمعی به اشتراک بگذارند بر همین اساس شکل‌گیری تعاونی‌ها، شرکتهای کوچک و متوسط و توانمندسازی خوشه‌های مختلف صنعتی، کشاورزی و خدماتی می‌تواند بسیار مؤثر باشد.

در فعالیتهای دانش‌بنیان با توجه به وجود مخاطرات احتمالی در مسیر تجاری‌سازی یک ایده صندوقهای جسورانه و خطرپذیر از کارآمدی بالاتری برای تأمین مالی برخوردار هستند راه‌اندازی بورس ایده خودابتکار جالبی برای سرعت بخشیدن به فعالیتهای دانش‌بنیان و رونق اقتصاد دانش‌بنیان است. از سویی دیگر راه‌اندازی صندوقهای حمایتی در مراحل اولیه حرکت ایده تا محصول که هنوز کارآمدی اقتصادی آن ثابت نشده است نیز یک کار ابتکاری است. هر چند در این بخش دولت نیز می‌تواند با استفاده از روش‌های تأمین مالی مناسب از این جریان حمایت کند. در جدول زیر براساس مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی، سیاستهای پولی، مالی و تجاری دیده می‌شود که می‌تواند نقشه راه اقتصاد مقاومت باشد.

نتیجه‌گیری

اقتصاد مقاومتی یک مکتب و یا رویکرد جدید است و تحقق آن مستلزم مهندسی مجدد در حوزه‌های مختلف است با عنایت به مقولات مردمی کردن اقتصاد، اقتصاد دانش‌بنیان و توجه به بخش واقعی اقتصاد نیاز است نظام تأمین مالی کشور نیز بازمهندسی شود نگاه مجدد و خلاقانه به سیاستها و ابزارهای تأمین مالی و در کنار آن تأسیس نهادهای تأمین مالی برآمده از باورها و اعتقادات و سازگار با اصول و ارزش‌های کشور ضرورتی اساسی دارد. توجه به تأمین مالی خرد صندوقهای وقفی، تأمین سرمایه خطرپذیری از جمله استلزام‌های راهبردی است که نقطه‌ی اهرمی تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی هستند.

منابع :

- 1- بیگدلو، مهدی، بررسی منابع گوناگون تأمین مالی کارآفرینان، مجموعه مقالات اولین همایش ملی صنعت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر، تهران: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، 1383.
- 2- Cecd, D. & freel, M., entrepreneurship and small firm, McGraw-Hill publication, New York. 2003.
- 3- Storey, D.J., Understanding the Small Business Sector, Routledge, London, 1994.
- 4- مرکز همکاری‌های فناوری و نوآوری ریاست جمهوری، گزارش توجیهی طرح جامع ساماندهی نظام مالی علم و فناوری، به سفارش معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، 1386.
- 5- منتظری، محمد و مسجدیان جزی، علیرضا، آسیب‌شناسی نظام تأمین مالی شرکتهای کوچک و متوسط، دومین کنفرانس بین‌المللی و ششمین کنفرانس ملی مدیریت فناوری.
- 6- استیری، روح‌الله و مشیری، بنیامین، ابزارهای تأمین مالی بنگاههای دانش بنیان، دومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران.
- 7- اللهیاری‌فرد، نجف و عباسی، رسول، (1390)، بررسی الگوی مناسب ساختار سازمانی شرکتهای دانش بنیان، فصلنامه تخصصی پارک‌ها و مراکز رشد، 8 (29).